

Ny vattenreglering kan bromsa mygg

Bakterier sprutas ut som vapen mot de ökända myggorna vid Dalälven, och Forshaga kommun i Värmland planerar för samma sorts bekämpning. Havs- och vattenmyndigheten vill lyfta andra metoder för att hejda myggen.

En mygga gör ingen sommar. Men på några platser i landet har de blivit så många att de helt grumlar semesterglädjen. Forshaga kommun skriver om ångest, depression och avfolkning i sin ansökan till Naturvårdsverket om dispens för besprutning. De fick tillstånd att bekämpa mygg längs en bit av Klarälven 2014 och vill göra om det i år. Det handlar om översvämningsmyggor, som är mer aggressiva och bättre flygare än andra stickmyggor. Dessutom är de aktiva mitt på dagen.

– Jag har själv varit på plats och känt av hur det kan vara, så jag har full respekt för problemet. Det är uppenbart att man behöver göra något, frågan är bara hur man ska göra det, säger Niklas Egriell som är utredare på Havs- och vattenmyndigheten, HaV, och ansvarig för myndighetens yttranden om myggbekämpning längs Nedre Dalälven och Klarälven.

Det biologiska bekämpningsmedlet Vectobac G innehåller en bakterie som får mygglarvernas tarmar att sprängas. Problemet är, enligt HaV, att konsekvenserna för resten av ekosystemet inte är tillräckligt utredda. Bakterien kan påverka andra organismer, exempelvis fjädermygg, som är viktig mat för fisk och fåglar.

Området kring Nedre Dalälven har besprutats sedan tio år tillbaka och där har mängden encelliga vattendjur ökat väldigt kraftigt. Niklas Egriell kan se två olika förklaringar till detta.

– Den enklaste är att de encelliga djuren blir av med en fiende när myggen minskar. Men det kan också ha att göra med majsstärkelsen som man använder för att sprida bakterierna. Bakterierna sitter fast på stärkelsekorn, och resterna av stärkelsen skulle kunna bli till mat för de minsta djuren.

Vilka följder den här ökningen får kan ingen säga, och det sätter fingret på grundproblemet enligt HaV – de långsiktiga effekterna måste

FOTO SHUTTERSTOCK

Det saknas bevis för att besprutning är ett verkligt effektivt vapen mot myggplågan, menar HaV som vill utreda frågan mer.

utredas mer. Dessutom måste alternativa metoder för myggbekämpning undersökas.

Här behöver man backa ett steg och fundera på varför myggproblemen har vuxit sig så stora. En förklaring kan vara att vattenregleringen för med sig många sommaröversvämningar, som gör att myggen hinner kläcka generation efter generation. En annan förklaring är att kulturlandskapet växer igen. När älvängarna fylls med buskar och sly blir de till perfekta skuggiga barnkammare för mygglarver.

Alternativa lösningar skulle alltså kunna vara mer bete och slätter längs älvarna, och en mer hänsynsfull vattenreglering. Detta har Gävleborgs länsstyrelse föreslagit i en utredning, men hur stor kostnaden för detta skulle bli är ännu inte utrett.

Niklas Egriell vill se en djupgående och långsiktig analys där man väger kostnader, nytta och risker med olika alternativ mot varandra. Dagens lösning är kanske inte ens den effektivaste för att reducera myggplågan, menar han.

– Besprutningen kan minska antalet myggor som kläcks precis där man har sprutat, men det finns inga klara bevis för att just själva bekämpningen minskar människors problem. Trots sprutningen har myggen ibland hållit sig kvar på en orimligt hög nivå. ANNA FROSTER

YTTRANDE TILL STÅNDSÄRENDE

Havs- och vattenmyndigheten, HaV, deltar som part eller expert i olika ärenden som avgörs i domstol eller hos andra myndigheter. Vårt uppdrag är att i domstol ta tillvara miljöintressen och andra allmänna intressen som har betydelse för havs- och vattenmiljö eller fiske.

■ Bekämpningsmedel mot mygg i Nedre Dalälvsområdet

Naturvårdsverket har fått in en ansökan om spridning av bekämpningsmedlet Vectobac G, för att bekämpa mygg i Nedre Dalälvsområdet, där de är ett betydande problem. HaV tillstyrker ansökan, men vill se en bättre analys av medlets effekter på myggtätheten. HaV vill också att det tas fram en konkret plan för andra metoder att bekämpa mygg så att användningen av medlet kan minska på sikt. Det går inte att säkert säga att medlet inte skadar fiskbestånd och vattenmiljö i Dalälven.

■ Vindkraftspark söder om Öland

Regeringen har bett HaV att yttra sig över en ansökan från energiföretaget Eon, som vill bygga vindkraftverk på Södra Midsjöbanken, söder om Öland. Helt nya data visar att området är viktigt för Östersjöns utrotningshotade tumlare. Därför vill HaV att Eon gör en fördjupad riskanalys eller på annat sätt visar att tumlarna inte påverkas negativt på ett betydande sätt. Om regeringen ger tillstånd till vindkraftparken bör det ställas krav på att anpassa projektet för att skydda tumlarna.

REGERINGSUPPDRAG TILL HAV

Hela HaVs verksamhet sker på regeringens uppdrag, men varje år pekar regeringen ut särskilda uppgifter som vi ska utföra, så kallade regeringsuppdrag.

■ Vattenanknuten recipientkontroll

Uppdrag: Enligt den så kallade recipientkontrollen är verksamhetsutövare som påverkar vattenmiljön